

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (S. Grosu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (N. Chircu, A. Ciobanu, A. Garbuz)

Î N C H E I E R E

20 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Istratii Liudmila, reprezentată de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Istratii Liudmila împotriva lui Pleșca Eugenia cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în urma contravenției,

împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 21 martie 2022, Istratii Liudmila a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pleșca Eugenia prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral cauzat în urma contravenției în sumă de 1 000 000 de lei.

În motivarea acțiunii se invocă că, pârâta la 14 mai 2021 conform procesului-verbal și deciziei de sancționare din 17 mai 2021 a fost găsită vinovată și ulterior sancționată pentru încălcarea prevederilor art.art. 11 alin. (1), 18 alin. (2) și (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 și pct. 19, 22 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă.

Ca urmare de către Comisia Națională a Pieței financiare a fost demarat procesul contravențional, în urma căruia pârâta a fost sancționată cu amendă în mărime de 150 u.c., echivalentul a 7 500 de lei.

Menționează că, procesul-verbal din 14.05.2021 și decizia de sancționare nu au fost contestate de către Pleșca Eugenia.

Susține că, din cauza acțiunilor ilegale ale pârâtei Liudmilei Istratii i-a fost cauzat prejudiciu moral, pe care îl estimează la suma de 1 000 000 de lei. Suma prejudiciului material reclamanta o consideră întemeiată și echitabilă suferințelor, stresului și impactului avut asupra sa, ori, până la moment este nevoită să meargă cu un șir de procese în judecată, contestări ale actelor executorului judecătoresc.

În context afirmă reclamanta că din cauza fie a omisiunilor fie cu intenție din partea Eugeniei Pleșca este nevoită să lupte de una singură pentru a obține adevărul în cauza sa.

Reieșind din cele expuse precum și din prevederile articolelor 1998 alin. (1), 2026, 2022, 2036, 2037 din Codul civil și art. 45 din Codul contravențional, reclamanta consideră întemeiată cerința privind încasarea prejudiciului moral de la Pleșca Eugenia.

Prin hotărârea din 30 august 2022 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, din 30 august 2022, apelanta Istratii Liudmila, reprezentată de avocatul Postovanu Grigore, la 01 septembrie 2022, a declarat apel nemotivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi de admitere a cererii de chemare în judecată înaintată de Istratii Liudmila. La data de 17 noiembrie 2022 apelanta Istratii Liudmila, reprezentată de avocatul Postovanu Grigore, a depus apel motivat, cu aceeași solicitare.

Prin decizia din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul depus de Istratii Liudmila cu menținerea hotărârii din 30 august 2022 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, compensația prejudiciului moral urmărește scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferințele psihice și fizice cauzate de făptuitor, astfel încât cuantumul acesteia trebuie să fie echitabil și proporțional suferințelor cauzate, adjudecarea unei sume ce ar depăși aceste principii fiind contrară Legii și constituind o îmbogățire fără justă cauză.

Totodată, instanța ierarhic inferioară a subliniat că, sarcina probațiunii reparării prejudiciului moral este pusă pe seama reclamantului, care urmează să prezinte instanței probe pertinente, concludente și admisibile prin care să confirme temeinicia acestei cerințe, fapt ce în speță nu a fost realizat de către Istratii Liudmila.

A conchis că, în cazul din speță prin comiterea contravenției prevăzute de art. 310 alin. (4) din Codul contravențional, Pleșca Eugenia în nici un mod nu a prejudiciat drepturile personale nepatrimoniale a Liudmilei Istratii și astfel nu i-a cauzat suferințe morale. În situația când apelanta Istratii Liudmila nu are calitatea de victimă în cauza contravențională prin care Pleșca Eugenia a fost recunoscut vinovată în săvârșirea contravenției prevăzută de art. 310 alin.(4) din Codul contravențional, nu poate avea loc o despăgubire a prejudiciului moral așa cum o solicită reclamanta.

La 27 martie 2023, Istratii Liudmila a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate, emiterea unei decizii noi privind admiterea acțiunii (f.d. 163-164 verso).

În motivarea recursului, a reiterat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a invocat că, că nu este de acord cu concluziile instanței precum că prin comiterea contravenției prevăzute de art. 310 alin. (4) din Codul contravențional, Pleșca Eugenia în nici un mod nu a prejudiciat drepturile personale nepatrimoniale a apelantei Istratii Liudmila și astfel nu i-a cauzat suferințe morale. Or, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 14 mai 2021 s-a stabilit că în cadrul examinării documentelor prezentate de către directorul executiv a AEÎ Supercredit, Pleșca Eugenia, (urmare a petiției înregistrate la CNPF cu nr. 2134 din 08.04.2021) se constată că contrar prevederilor art. 11 alin.(1), 18 alin.(2), și alin (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 directorul executive nu

a asigurat organizarea și ținerea evidenței contabile, astfel încât faptele economice nu au fost contabilizate în temeiul documentelor primare autentice.

De asemenea, nu este de acord cu constatarea instanței de apel precum că, din procesul-verbal cu privire la contravenție în privința Eugeniei Pleșca nu rezultă că, Istratii Liudmila are calitatea procesuală de victimă în procesul contravențional. Or, această este în contradicție cu faptul că procesul contravențional a fost pornit la plângerea depusă de Istratii Liudmila, în care a indicat că prin comiterea contravenției i-a fost cauzat un careva prejudiciu

În opinia recurentei, consideră că a prezentat probe pertinente și concludente, înscrisuri justificative care ar confirma existența faptei prejudiciabile, a argumentat existența prejudiciului moral, precum și legătura cauzală dintre acestea. Iar, instanțele n-au examinat cu atenție circumstanțele invocate de reclamantă și anume întinderea prejudiciului moral și suma compensației solicitate de reclamantă, și a faptului că pretențiile rezultă din prejudiciul cauzat în urma contravenției constatate de autoritățile competente, procesul-verbal din 14.05.2021.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 19 ianuarie 2023.

La 03 martie 2023, copia deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces, fiind recepționată de către recurentă la 16 martie 2023 (f.d. 157).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Istratii Liudmila, la 27 martie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 11 mai 2023, a expediat în adresa intimetei copia recursului declarat de Istratii Liudmila, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 165).

La 08 iunie 2023, Eugenia Pleșca a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Istratii Liudmila a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru

modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentei cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmerts c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Istratii Liudmila, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Istratii Liudmila.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc